

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

Nr. 433

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 maart 2025

Hierbij stuur ik u het verslag van de informele bijeenkomst van Onderwijsministers van 21–22 januari 2025 die plaatsvond in Warschau en werd georganiseerd door het Poolse EU-voorzitterschap.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul

VERSLAG INFORMELE OJCS-RAAD 21-22 JANUARI 2025

Centraal tijdens deze informele bijeenkomst stond het onderwerp «inclusief onderwijs». Een informele bijeenkomst wordt door het voorzitterschap zelf georganiseerd en kent een laagdrempeliger karakter dan de reguliere Raden in Brussel. De onderwerpk keuze komt daarmee ook van het voorzitterschap zelf.

Tijdens de informele bijeenkomst stonden twee onderdelen op de agenda:

- Het «preventieve aspect» van inclusief onderwijs en uitdagingen in de implementatie van beleid hierop.
- Evidence-informed verandering en de strategische implementatie van inclusief onderwijs van hoge kwaliteit.

De bijeenkomst werd geopend door de Poolse Minister van Onderwijs Barbara Nowacka. Roxana Mînzatu, Europees commissaris met de portefeuille Social Rights and Skills, Quality Jobs and Preparedness, gaf vervolgens aan dat de Europese Commissie de komende maanden de Union of Skills zal presenteren. De Union of Skills zal zich richten op manieren om de huidige tekorten aan vaardigheden en arbeidskrachten in heel Europa terug te dringen.¹

Verklaring Slovenië over titel portefeuille Eurocommissaris Mînzatu

Slovenië heeft, mede namens een aantal andere lidstaten², een verklaring toegelicht aangaande de belangrijke rol van onderwijs in het vormgeven van de toekomst van de EU. Hierbij werd gewezen op het ontbreken van «Education» in de titel van de Executive Vice-President Roxana Mînzatu. Dit zou de zichtbaarheid en het belang van de portefeuille onderwijs verminderen. Aangegeven werd dat onderwijs essentieel is voor persoonlijke ontwikkeling, werkgelegenheid en actief burgerschap, en de basis vormt van competitieve Europese samenlevingen. Mînzatu gaf in reactie hierop aan dat zij onderwijs als de kern van haar werk ziet. Zij gaf aan dat het belang van onderwijs ook de kern van de Union of Skills vormt. Ze sloot tenslotte af met de opmerking dat het niet om de titel van de portefeuille gaat maar om de acties die er uit voortkomen.

Beleidsdebat: Het preventieve aspect van inclusief onderwijs en uitdagingen in de implementatie van beleid hierop.

Executive Vice-President Roxana Mînzatu benadrukte bij de start van deze discussie dat de Europese Commissie onderwijs de kern van de EU-programma's wil maken. De Commissie vindt het van belang dat er een gemeenschappelijke visie op kwalitatief inclusief onderwijs ontwikkeld wordt omdat elk kind het recht heeft om te leren en benadrukte ook dat inclusief onderwijs financiering verdient. De Commissie refereerde onder andere aan het aan het Erasmus+ fonds³ en het Europees Sociaal Fonds⁴.

Het debat werd inhoudelijk ingeleid door João Costa, directeur van de European Agency for Special Needs and Inclusive Education (hierna:

¹ Consultation to develop a Union of Skills | European Agency for Special Needs and Inclusive Education.

² De verklaring is ondertekend door Oostenrijk, Bulgarije, Kroatië, Estland, Letland, Litouwen, Slovenië en Spanje.

³ Erasmus+ (ERASMUS+) | EU Funding & Tenders Portal en Subsidiemogelijkheden voor iedereen | Erasmus+

⁴ Europees Sociaal Fonds Plus

European Agency). Hij benadrukte dat uit onderzoek blijkt dat inclusief onderwijs de academische vaardigheden van alle kinderen en jongeren ten goede komt, hun sociale vaardigheden vergoot en het welbevinden stimuleert. Inclusief onderwijs biedt ook veel kansen, waaronder interprofessionele samenwerking, het verbinden van inclusief onderwijs aan mondiale vraagstukken en de betrokkenheid van stakeholders waaronder zowel de kinderen en jongeren zelf als hun ouders en ook de gemeenschap en lokale overheden. Het European Agency ziet een aantal uitdagingen voor inclusief onderwijs, waaronder het opleiden en behouden van leraren, het kiezen van een passend bekostigingssysteem en het verzamelen van relevante data. Het European Agency zal in dit kader in de komende jaren met clusters landen een aantal thema's verder uitwerken (Thematic Country Cluster Activities). Deze aanpak staat beschreven in het Multi Annual Work Programme 2021–2027.⁵

Nederland heeft de in de geannoteerde agenda beschreven inzet, die ik u eerder heb toegezonden, ingebracht in de discussie.⁶ Nederland heeft aangegeven dat er gewerkt wordt aan een kwalitatief hoogstaande inclusieve leeromgeving waar alle kinderen welkom zijn, samen leren en participeren en zich optimaal kunnen ontwikkelen, op basis van hun eigen persoonlijkheid, talenten, creativiteit en mentale en fysieke capaciteiten. Alle andere lidstaten spraken zich ook duidelijk uit voor kwalitatief hoogwaardig inclusief onderwijs waarbij in veel gevallen ook het belang van de basisvaardigheden naar voren gebracht werd. Ook heeft Nederland benadrukt dat veiligheid een voorwaarde is voor goed en inclusief onderwijs. Voor kinderen waarvoor dat nodig is blijft in Nederland een specialistische setting beschikbaar. Ook het belang van een schoolgerichte aanpak werd door meerdere lidstaten onderschreven.

Veel andere lidstaten gaven – net als Nederland – aan dat het van belang is te investeren in goed opgeleide en toegeruste leraren en sterke lerarenopleidingen. Nederland heeft ook aandacht gevraagd voor de ondersteuning van leraren. Veel landen onderschrijven dit en verwezen naar het inrichten van een multidisciplinair team waarin interprofessioneel samengewerkt kan worden.

Beleidsdebat: Evidence-informed verandering en de strategische implementatie van inclusief onderwijs van hoge kwaliteit.

Op de tweede dag van de bijeenkomst werd een beleidsdebat georganiseerd waarin lidstaten werden gevraagd om in te gaan op de stappen die zij zetten om de implementatie van nieuw beleid te verbeteren en hoe de effectiviteit van dit beleid gemonitord en geëvalueerd wordt. De discussie werd ingeleid door Andreas Schleicher, directeur Onderwijs en Vaardigheden bij de OESO. De OESO benadrukt het belang van evidence-informed werken en geeft een aantal voorbeelden: uit data blijkt dat meer middelen niet automatisch tot een hogere productiviteit of een hoger welbevinden van leerlingen leiden. Ook heeft de hoogte van het salaris weinig impact op de aantrekkelijkheid van het beroep van leraar. De kwaliteit van de relatie van de leraar met zijn of haar leerlingen blijkt hierop aanzienlijk meer impact te hebben evenals de gelegenheid tot professionele groei. Daarnaast benadrukt de OESO het belang van het betrekken van kinderen en jongeren bij het ontwikkelen van beleid en noemt in dit kader Nederland als goed voorbeeld. De OESO ziet dat de randvoorwaarden om data effectief te gebruiken in het onderwijs nog ontbreken. Het eenvoudigweg publiceren van data blijkt weinig effect te

⁵ Multi-Annual Work Programme 2021–2027

⁶ Geannoteerde agenda informele OJCS-Raad 21–22 januari 2025, Warschau (onderwijs), Kamerstuk 21 501-34, nr. 429.

hebben. Er is behoefte aan een infrastructuur en platforms waarop zowel data als ervaringen uitgewisseld kunnen worden en waar van gedachte gewisseld kan worden over de uitkomsten. Dit vraagt om strategisch leiderschap en coördinatie.

Conform de inzet in de geannoteerde agenda gaf Nederland aan dat het opbouwen en delen van kennis een belangrijk onderdeel van de transitie naar inclusief onderwijs in Nederland is. Hierbij werd het belang van evidence-informed beleid benadrukt. Alle lidstaten onderschrijven het belang van evidence-informed beleid en het belang van continue monitoring van de doelstellingen op basis van kwalitatieve en kwantitatieve data. Verschillende lidstaten geven aan de data met scholen te delen zodat zij kunnen zien wat hun sterke en zwakke kanten zijn en een goed plan kunnen maken om hun onderwijs te verbeteren. Daarbij is het van belang de stakeholders te ondersteunen en betrekken bij het ontwikkelen van beleid. Nederland hanteert een lerende aanpak waarbij we leren van de landen om ons heen en gebruik maken van (inter)nationaal onderzoek en beleid. Een aantal lidstaten benadrukken in dit kader ook het belang van internationale vergelijkingen zoals geleverd worden door de OESO.

Executive Vice-President Roxana Mînzatu rondt de discussie af. De Commissie vindt het van groot belang het onderwijs op nationaal, regionaal en lokaal niveau te monitoren en evalueren en hiermee onderzoek en beleid samen te brengen. De Commissie ondersteunt lidstaten hierin middels het Europees leerlab.⁷

Volgende bijeenkomsten

Barbara Nowacka, de Poolse Minister van Onderwijs, sluit de bijeenkomst en nodigt de lidstaten uit voor de formele OJCS-Raad op 11 en 12 mei en de vlaggenschip conferentie over inclusief onderwijs op 17 en 18 maart. De conferentie betreft een expertbijeenkomst. Tijdens de formele OJCS-Raad zullen de Raadsconclusies voor inclusief onderwijs vastgesteld worden.

⁷ Learning Lab on Investing in Quality Education and Training - European Education Area